

Izjava, izvešeni ponedeljek, vsa
Asiškaga št. 20, I. nadstropje,
pisma se ne sprejemajo,
Prof. F. Perle.
Znaša za mesec L. 7., 3 m.
za izvešništvo mesečno 5

Licejska knjižnica
LJUBLJANA, Jugoslavija

in uprave št. 11-57.

INOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent.
osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 120, oglasi denarnih zavodov
mm po L. 2. — Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L. 3. — Oglasi
naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica
sv. Frančiška Asiškega št. 20. I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-87.

Manjšinska statistika

(Spisal dr. Leo Epstein, tajnik nemške
Lige za Društvo narodov in za sporazum
med narodi v čehoslovaški republiki).

V naglem tempu naraščajoče zanimanje, ki se v Evropi in tudi izven nje obrača manjšinskemu vprašanju, dovaja do tega, da se o različnih ozemljih, ki so v zvezi s tem vprašanjem, razpravlja znanstveno v množici se meri. To je treba pozdravljati in je celo potrebno. Le po tej poti se bo to vprašanje — ki se prvotno razpravljalo predvsem, ako ne izključno politično —, na eni strani moglo povzdigniti iz borbe dnevnih mnenj na višjo stopinjo, na drugi strani pa podati manjšinam, borečim se za svoje pravice, porabno orožje v njih boju.

Kar je za prirodnoznanstveno eksperiment, ki je za večino duhovnih znanosti statistika, je sicer manj eksaktno, a vendar neogibno pomožno sredstvo. Statistika je precej nepriljubljena znanost — in to ne povsem neopravičeno. Saj se ji čisto očita, da se na način, kakor se sestavlja mase števil, more doseči vsak zaslavljeni uspeh. Dasi je ta sodba na splošno krivična, je vendar istotako gotovo, da se mora statistika sama porabljati z veliko previdnostjo tedaj, ko se uradne poizvedbe tejejo področja, ki je oddaljeno od dnevnega političnega boja, če ne součinkujejo že pri poizvedbah samih različne sile in interesi, ki hočejo v katerikoli smeri vplivati na številčne poizvedbe.

Prav to pa se dogaja v prvi vrsti pri narodnostni statistiki v vseh deželah, kjer so narodni boji. K temu prihaja še, da znaki narodne pripadnosti, narodnosti, občevalnega in materinskega jezika, ki jih narodnostna statistika mora jemati za podlago svojim poizvedbam, ostajajo čisto nejasni in dvomljivi tudi tedaj, ko se ne more dvomiti na popolni nepristranosti štetvenih organov in ko se poizvedbe ne vršijo v znamenju narodnega boja in vplivov, spojenih z njim.

Jasno je torej, da so podatki narodnostne statistike posebno važni in politične pomembnosti ravno tam, kjer vibrirajo narodni boji, kjer taka več ali manj nasilna in vojvita večina nastopa proti zatirani in za svoj obstanek boreči se manjšini. Tu se more pač povsod postaviti načelo, da se manjšine v številnih podatkih prikrajšane na korist večine. Da pa so narodnostne statistike tudi ob takih predpostavah vendar velikega pomena, je na dlani. Statistiki ima tu dvojno nalogo. V prvo naj obdela že podani številčni material, v drugo pa, da s svojimi znanstvenimi metodami pokaže na viro pogreškov v številčnem materialu. Da se državni statistični uradi pri obdelovanju in razvrščanju številčnega materiala nagibljejo k zastopanju interesov večine, je jasno istotako kakor da branijo resničnost svojega materiala proti vsake-mu se tako upravičenemu očitku. Zato je v velikem interesu narodnih manjšin, in sicer vseh narodnih manjšin, da se je po-znan in odličen čehoslovaški statistik z ob-čudovanja vredno zilaustvijo in energijo lotil ustanovitve instituta, ki naj bo pokli-čan, da bo na eni strani zastopnik manjšin, oškodovanih po ljudskih stetihi svojih držav, na drugi strani pa da bo imel nalogo kontrolnega organa državnih statističnih uradov, v kolikor prihajajo v poštev interesi zatiranih manjšin. Tudi avtoritativni položaj instituta je zagotovljen. Kajti če se državni statistični uradi morejo sklice-vati na svoj oficijelni državni značaj, se pa bo mogel novi institut sklicevati na to, da kakor vseučilišna naprava uživa popolno vseučilišno avtonomijo, da je torej v svojih delih znanstveno neodvisen.

«Institut za statistiko manjšinskih narodov vseučilišna na Dunaju», pod vodstvom vladnega svetnika priyatega docenta dr. Viljema Winklerja si je nadel nalogo, da pazno in kritično zasleduje statistiko vseh držav, ki imajo narodne manjšine, da sta-tistično ugotovi resnični položaj manjšin glede razvoja prebivalstva, gospodarstva, kulture in politike in da vse probleme manjšinskega življenja na poglavljen način prouči kakor podlaga za učinkovito manjšinsko pravo. Njegovo vzdrževanje se bo pokrivalo iz posebne mednarodno ustanovljene pospeševalne družbe in je z dodelitvijo primernih prostorov (Dunaj I, Lie-bigtasse V.) že v položaju, da deluje učinkovito, posebno še, ker so mu na razpo-lag vse podlage, potrebne za znanstveni obrat, in tudi potrebne osebe.

Ustanovljen v letu 1922, je zavod izvršil celo vrsto posameznih preiskav in del. Od njegovega vodstva izdani spis «Pomen sta-tistike za zaščito narodnih manjšin» je na izjaven način označil njegov program. Sedaj je izšel prvi zvezek publikacije «Sta-tistische Minderheitenrundschaen». Zvezki bodo izhajali v neobvezni zaporednosti in hočejo izpolniti obstoječo vrzel manjšin-skega arhiva. Prvi zvezek jamči, da bo na-men dosežen. Vsebuje dva članka pred-stojništva zavoda: «Manjšinsko vprašanje» in «Vrednost česke narodnostne statistike po ljudskem štetju 15. februarja 1925», monografije Otona Martina «Česko šolstvo na Dunaju», Karla Bramfisa «Manjšine na Rumunskem», Henrika Makova «Manjšinska slika na Poljskem», in Riharda Grabnerja «Slovaško ozemlje, ki ga je avstro-ogrsko monarhija odstopila Italiji». Zaključek tvorijo mali prispevki iz Čeho-slovaške, Poljske, Jugoslavije, Rumunije,

Grki izpraznili bolgarsko ozemlje

Zborovanje makedonskih komitašev - Obmejni spor povzročile grške čete

SOFIJA, 30. Medtem ko poročajo ino-zemski listi, da je grško-bolgarski spor po-ravnani in da se grške čete umikajo z bol-garskega ozemlja, prihajajo z bolgarske meje vesti, da izpraznjujejo Grki le neka-tere kraje, tako na primer pri Petriču in da istočasno prodirajo v pokrajini Melnika. Bolgari pravijo, da igra Grčija nevarno igro v svojo prevare velesil.

Grški generali opravčujejo to strategijo z izgovori, da si morajo z navedenimi po-tezami zavarovati umik pred napadi ma-cedonskih komitov. Poedni majhni spopadi med macedonskimi komitaši in grškimi četami se vršijo ponekod še sedaj. Komitaške tolpe se ne pokorijo niti poveljem sofijske vlade in niti svojem poglavarju generalu Protogerovu. Raditega je Proto-gerov sklical za danes v Džumaji zboro-vanje voditeljev macedonskih komitašev, da razpravljajo o položaju. Prevladuje mnenje, da se bodo borovalci izrekli za popolnoma samostojno akcijo proti Grkom.

Grčija izjavlja, da bo zvalila na bolgar-sko vlado vso krivdno za komitaške na-pade. Raditega proučuje bolgarski minist-rski svet neprestano položaj na grško-bol-garski meji in ne oddaja listom nikakih poročil o storjenih sklepih. V Sofiji pravijo, da je sedanji konflikt le uvod k resnim dogodkom.

Milanski govor Mussolinija

in pripombe rimskih listov

RIM, 30. S povratkom ministrskega predsednika v prestolnico se napoveduje večja živahnost na političnem polju. Med-tem se je davi otvoril kongres italijanskih fašjev v inozemstvu in v kolonijah. Toza-devni obred se je izvršil na Kapitolu. Kongres se bo zaključil 1. novembra in ob tej priliki bo imel tudi ministrski predse-dnik svoj govor. Na sporedu kongresa sta dva Farinaccijska govora.

Senat bo na eni svojih prvih sejb pred-stoječega zasedanja, najbrže 16. novembra, načel razpravo o ženski volilni pravici.

Rimski listi pišejo k predvčeršnjemu govoru ministrskega predsednika v Milanu dolge komentare. Naslednik rimske izjave Mussolinijevega glasila ponavlja pod naslovom «Bog naj ščiti našega vodjo» besede, ki jih je Mussolini izrekel v gledališču «Scala»: «Napovedujem vam sestanek za prihodnje leto, ampak kraja sestanka no-čem še imenovati; in pripominjam: «Prišli bomo na sestanek. Napočila bo tedaj ura obračuna. To bo ura ponovnega zavoje-vanja.»

«Avanti!» zavrača Mussolinijeve na-pade na socializem, ampak ne smatra za potrebno, da bi se globlje spuščal v po-drobnosti Mussolinijeve zgovornosti, niti da bi skušal dognati namene vladajoče stranke. Napoljski «Mattino» in «Giornale d'Italia» se pa spuščata v podrobno debato s posameznimi odstavki govora ministr-skega predsednika.

Prvi od obeh jemlje za izhodišče svojih polemiki Mussolinijevo definicijo, da je dr-žava politično-juridična organizacija volje nacije ter se vprašuje: «Je-li sedanja obli-ka italijanske družbe organizacija volje nacije? Pa tudi ne glede na sedanji trenot-ki vprašujemo: bo-li prihodnja oblika družbe, kakršna bo postala po številnih reformah, prava politično-juridična organi-zacija volje nacije? Ako se bo kedaj volja nacije organizirala v državo, ako bo dr-žava postala pravi izraz volje nacije, od tedaj ne bomo več imeli kaj kritizirati. In država bo morala obvladati vse, kar bo vse.»

«Giornale d'Italia» se strinja z Mussoli-nijevo izjavo, da se Italija nahaja v težav-nem finančnem položaju, ter pripominja: «Mussolini je rekel, da smo prebili in da preživljamo bodo resnih finančnih težav. Premagali jih bomo, ampak moramo jih imeti pred očmi in ne smemo se pustiti zavesti s prave poti. Dostavil je, da mo-ramo rešiti liri, in za njeno rešitev je po-trebno, da ne pomnožimo njenega obtoka. Ampak za obrambo lire je treba varčevati in paziti, da se ne obvezujemo za plačila ogromnih svot inozemskim upnikom. Itali-janski davkoplačevalec je prenesel vse, kar se more zahtevati od človeka. Uredi-tev dolgov napram Ameriki in Angliji more biti koristna za dosego stalnega ravno-

Italije, Alzacije-Lotaringije, Belgije, Rusije, Ogrske, Avstrije, Švice in Finske.

Za bližnji čas obljublja zavod študije o asimilacijskem problemu, o volilni geome-triji in o delovanju obrambnih društev. Kakor končni cilj dosežanih del označa zavod statistično priručno knjigo za vse nemštvo in statistično manjšinsko ročno knjigo. Obe knjigi izideta v bližnjem času.

Kdor deluje na manjšinskem polju, ve, kako občuten nedostatek je v pomanjkanju zanesljivih statističnih podatkov o narod-nih manjšinah. Pa tudi preko ozkega kroga znanstvenih delavcev bosta imeli napove-dani knjigi veliko pomembnost.

Tako je postal manjšinski institut dunaj-skega vseučilišča dragocen čimtelj v borbi narodnih manjšin za njih pravico in je vreden zanimanja in podpore vseh manjšin, da bo mogel ustrezati veliki nalogi, ki si jo je nadel.

SOFIJA, 30. Z ozirom na protokol, ki so ga sestavili inozemski vojaški atašaji, ugo-tavljajo listi z zadoščanjem, da govori imenovani protokol le o žsedbi bolgar-skega ozemlja po grških četah. Bolgarska brzojavna agencija javlja, da so včeraj po-poldne preiskovalna komitista in mnogoste-veljni novinarji obiskali bolgarsko izpraz-njeno ozemlje in so ugotovili, da so grške čete odvedle velike množine živeža, to-baka in goveda. Ravnotako so grške čete sežgale več bolgarskih hiš. Usoda zajetih bolgarskih vojakov je dosedaj neznana.

BEograd, 30. (Izv.) Jugoslovenska vlada je prejela službeno obvestilo, da se je grška evakuacija bolgarskega ozemlja izvršila 28. t. m. o polnoči brez vsakih in-cidentov.

Otvoritev bolgarskega sobranja

SOFIJA, 30. Bolgarsko sobranje je vče-raj otvoril kralj Boris s prestolnim govo-rom. Kralj Boris naglašja, da je njegova glavna skrb vzdrževati korektno in prija-teljske odnose do sosedov in do velesil. Z obzalom ugotavlja, da so grške čete vpadle na ozemlje južne Bolgarije. Ve-seli ga pa, da je prebivalstvo ostalo mirno. Bolgarija pa stavi vse nade na Društvo narodov. Po kraljevem govoru je bila seja zaključena.

vesja, ampak pod pogojem, da se ne gre čez meje plačilnih možnosti, ki so odvisne od tistega, kar bo Nemčija hotela ali mogla plačati.»

Z ozirom na Musolinijeve kritike libe-ralizma ugotavlja rimsko glasillo liberalcev, da se ni nikoli avtentična liberalna ideja oddajala od temeljnih načel državne obla-sti, imperija zakona in nacionalne disci-pline.

Nesporazumljenju v delegaciji

za washingtonska pogajanja?

RIM, 30. V finančnih krogih kroži govo-rica o nesporazumljenju med finančnim ministrom Volpijem, načelnikom italijanske delegacije za ureditev dolgov, ter izveden-cem drjem Pirellijem, od katerih da je prvi za najete novih posojil, čemur se pa drugi upira. Agencija «Volta» zavrača te govorice ter zatrjuje, da so brez vsake po-dlage.

Pozabljen ameriški dolg

RIM, 30. «Voce Repubblicana» piše: Beaumarchais je posodil ameriškim revolu-cionarjem 3 milijone 600.000 funtov ster-lingov ter je umrl, ne da bi mu Američani povrnili posojila. Po petdesetih letih so plačale Zedinjene države Beaumarchaiso-vm dedičem 800.000 sterlingov. Ostane še 1.800.000, vsota, ki bi skupno z obrestmi dobrodošla v sedanjih težkih časih.

Lombardsko združenje novinarjev

pod fašistovskim triumviratom

MILAN, 30. Za danes so bile napovedane volitve v združenju novinarjev za Lombar-dijo. Predloženi sta bili 2 listi, ena fašistovska in druga s strani opozicije. Med-tem pa je prefekt z ozirom na javni red imenoval triumvirat na čelo združenja, ka-teri sestoji iz komisarja Luigijs Beganija, Pietra Parinija ter barona Gustava Weil-schotta. Vsi trije so fašisti.

Skupna aretacija 25 komunistov

RIM, 30. V Terniju v okolici Rima so imeli komunisti sestanek, na katerega se je uhitopilo tudi nekoliko oficirjev in četnikov fašistovske milice. Med razprav-ljanjem so navzočni miličarji pozvali zboro-valce, da naj se udajo. Aretiranih je bilo tako 25 komunistov, med temi tudi bivši poslanec Sbaraglini. Pri tej priliki je bilo zaplenjenih nad 6000 lir, več propagandnih knjižic ter nekaj orožja.

Zopet aretacije radi florentinskih do-godkov

FIRENZE, 30. Listi poročajo, da se pre-iskava radi dogodkov od 3. oktobra mr-zično nadaljuje. Sinoči so bili izdani novi aretacijski nalogi in policija je aretirala nekega 60-letnega starca ter 37-letnega Frullinija. Ti dve aretaciji sta se izvršili, ker sta oba aretiranca sodelovala pri zna-nih pustošenjih.

Vzpostavitev normalnih odnosov med Jugoslavijo in Turčijo

BEograd, 30. Včeraj je bila v Angori podpisana pogodba med jugosl. državo in turško republiko. Za Jugoslavijo je po-godbo podpisal jugosl. delegat, odpravnik poslov jugosl. poslanstva v Carigradu, Živković, za turško republiko turški zu-nanji minister dr. Šefik Ruždž-beg. S tem je Jugoslavija stopila s Turčijo v normalne razmere.

Konferenca Male antante v Zagrebu?

BEograd, 30. Med kabineti zunanjih mini-strov Male antante se že vršijo dogovori glede programa zopetne konference, ki se bo bržčas vršila v Zagrebu. Program bo izgotovljen do konca t. m., da se bo sestanek mogel vršiti morda še v novembru. Iz jugoslovenskih in ru-munskih pristojnih krogov se doznava, da bo do v programu sestanika Male antante vneše-na samo takina vprašanja, ki spadajo v okvir dosežanjega zadržanja držav Male antante.

Jugoslovenska Narodna skupščina odgodena do četrtka

Načelno glasovanje o invalidskem zakonu
Krediti za beografsko narodno gledališče

BEograd, 30. (Izv.) Na današnji seji Narodne skupščine, ki je pričela ob 10. uri dopoldne, se je nadaljevala načelna raz-prava o invalidskem zakonu. Zaključno besedo je povzel minister socijalne poli-tike Simonović in je odgovarjal na kratike opozicijskega Noto se je vršilo načelno glasovanje o zakonu. V vsem je glasovalo 244 poslancev in sicer 181 poslancev za zakon in 63 poslancev proti zakonu.

S tem je bila načelna debata zaklju-čena. Prihodnja seja se vrši šele v četrtek z dnevnim redom: Specijalna debata o in-validskem zakonu.

V splošnem je bilo danes v parlamenta-rnih krogih zelo živo. Posamezni parlemen-tarni krogi so imeli seje ter se posvetovali, kako naj uporabijo proste dneve. Poslanci SLS so odšli danes domov na agitacijo.

Tekom popoldne se je sestal k seji fi-nančni odbor. Odobril je nekoliko kredo-va za Narodno gledališče v Beogradu.

V zunanjem ministstvu se je vršila pod-predsedstvo dr. Ninčiča konferenca gle-de konkordata z Vatikanom. O sklepih konference ni ničesar znanega.

Jugoslovenski državni proračun

za leto 1925-26.

BEograd, 30. Včeraj dopoldne je bil objavljen kratek statistični pregled o jugosl. državnem proračunu za leto 1925-26. Ta proračun se ima v najkrajšem času pred-ložiti narodni skupščini v prebris, tako da bi bil proračun sprejet koncem tega leta in bi stopil v veljavo s 1. januarja 1926. Izdatki posameznih ministrstev so že do-ločeni. Na izdatkih izkazujejo: 1. vrhovna državna uprava 965 milijonov; 2. državni dolgovi 514 milijonov; 3. pravosodno mini-strstvo 372 milijonov (več kakor prejšnje leto); 4. prosvetno ministstvo 1.200.000.000 (v prejšnjem proračunu nekaj nad 542 milijonov); 5. ministstvo ver 602 milijona; 6. ministstvo notranjih del okoli 1 mili-jardo; 7. ministstvo za narodno zdravje 400 milijonov; 8. ministstvo zunanjih del 188 milijonov (prejšnje leto nad 135 mili-jonov); 9. finančno ministstvo 1.900.000.000 (mogoče dve milijardi); 10. vojno minist-rstvo 3 milijarde; 11. ministstvo javnih del 554 milijonov; 12. ministstvo trgovine in industrije 150 milijonov; 13. ministstvo za gume in rudnike 660 milijonov; 14. minist-rstvo za socijalno politiko 1 milijardo; 15. ministstvo za agrarno reformo okoli 50 milijonov; 16. ministstvo za izenačenje zakonov 1 milijon. Prometno in poljedel-sko ministstvo še nista izdelala točnega proračuna. Po dosedanjih kalkulacijah je pričakovati, da se izdatki za proračunsko leto 1925-26, zvišajo nad 2 milijardi na-pram preteklemu letu, v katerem so bili izdatki preliminirani na 10 milijard 344 mi-lijonov.

Dohodki za proračunsko leto 1925-26. so predvidevani na 12 milijard 718 milio-nov.

Razprava o jugoslovenski prosvetni politiki

BEograd, 20. Radikalni klub je ob ve-likih udeležbi včeraj dopoldne in popoldne razpravljal o smericah in temeljnih načel-kih prosvetne politike. Značilen je bil govor posl. Ljube Jova-novića. Ta je v načelu odobral dose-đano politiko prosvetnega ministra, tudi on je za to, da se odpravijo vse nepotrebne višje gimnazije ter da se otvorijo nove strokovne šole in nižje gimnazije.

Prosvetni minister Velja Vukičević je nato v radikalnem klubu podal statistični pregled o zatvoritvi nekaterih razredov. V Južni Srbiji je bilo zatvorjenih 95 razredov srednjih šol, ker je bilo premalo dijakov. Poslanec Pera Ivanšević je predlagal zaključitev prosvetne debate in resolucijo, ki odobrava sedanjo vladno prosvetno po-litiko. Obenem je posl. Pera Ivanšević predlagal, da se odpravi več nepotrebnih višjih gimnazij, zato pa otvorijo nižje gimna-zije, strokovne šole in nekatera višja učiteljska. V Beogradu naj se uredi centralna učiteljska knjižnica.

Nemško-nacionalni ministri se vrnejo v vlado

BERLIN, 30. Kakor se izve iz vladnih krogov, namerava vlada sklicati državni zbor šele v tretjini novembra. Obenem želi, da bi državni zbor ne bil razpuščen. V krogih levčarskih strank menijo, da se nameravajo nemški nacionalci vrniti v vlado. Zdi se, da čakajo nemški nacionalci samo na izpolnitev obljub glede Po-renja. Če se te uresničijo, potem bodo vzeli to za povod, da bodo revidirali svoje sta-tistične do locarnskih pogodb. Vsekakor računajo s tem, da bodo imeli nemški naci-onalci svobodo glede glasovanja o locarn-skih pogodbah.

Velika eksplozija

BERLIN, 20. V strojnični kemične to-varne Borchers, Langer & Comp. v bližini Berlina je prišlo davi iz neznanega vzroka do silne eksplozije, ki je povzročila škodo na vseh poslopijih. Štiri osebe so bile poko-pane pod razvalinami, več delavcev je ozganih. Eksplozija je bila tako silna, da je po tisoč metrov naokoli odkrila strehe in strla šipe na oknih. Vzroki eksplozije še niso ugotovljeni, vendar domnevajo, da se je vnel bencin v kotlih za mešanje.

Nova francoska vlada na delu

Odpoklic gen. Sarrailla radi dogodkov v Damasku — Zahteve socialistov

PARIZ, 30. Listi naglašajo, da je bila nova vlada sprejeta v zbornici z velikim zadoščanjem. Poslanci so čestitali ministr-skemu predsedniku Painlevéju, ker je tako hitro rešil vladno krizo. Večina parlemen-tarcev se je danes izrazila, da se mora Painlevéju in njegovim sotrudnikom nuditi vso podporo, da bodo rešili sedanje težke probleme, v prvi vrsti pa vprašanje finan-čne sanacije. Nekateri socialistični po-slanci so zatrjevali, da bodo socialisti še nadalje podpirali Painlevéjevo vlado, ako bo predložila finančni načrt, ki bo zahteval od zasebnega kapitala potrebna sredstva za amortizacijo dolga in za finančno sa-nacijo.

«Ere Nouvelle» pravi, da čakajo novo vlado važne naloge in se nadeja, da se bo Painlevéju posrečila rešitev finančnega problema.

Prvo delo nove vlade bo odpoklic gene-rala Sarrailla, čigar prisotnost v Siriji je mnogo škodila francoskemu ugledu. Po-učeni krogi zatrjujejo, da je določen za Sarraillovega naslednika poveljniki fran-coskih čet ob Renu general Guillaumat. Iz Zedinjenih držav prihajajo vesti, da so bile pri obstreljevanju Damaska poškodovana številna poslopja ameriških podanikov. Škoda znaša par milijonov dolarjev. Urad za zunanje zadeve Zedinjenih držav je poslal ameriškem poslaniku v Parizu na-vodila, da zahteva od francoske vlade za-ščito imetja in življenja ameriških podani-kov v Damasku.

Danes popoldne so se sestali socialisti in so sklenili, da bodo ministrskega pred-sednika Painlevéja naprosili za avdienco, da jim pojasni bistvene točke svojega pro-grama in pojasni vladno politiko v Siriji in v Maroku. Socialisti pravijo, da ne bodo glasovali za kredite za vojaško ekspedicijo v Sirijo, ako ne dobijo od Painlevéja po-voljnega odgovora.

Boji v Siriji

Arabci so se pridružili Druzom

LONDON, 30. Upornim Druzom v Siriji so se pridružili še Arabci. Francozi so ho-teli upor s silo potlačiti. Obstreljevali so mesto Damask, ki je neutrujeno. Padlo je mnogo strelcov. Mohamedanci in kristjani beže iz mesta. Po vestih iz Washingtona je vzbudilo tamkaj poročilo, da so Fran-cozi navalili na Damask, ki je neutrujeno mesto, in ga obstreljevali, veliko nezado-voljstvo.

Madžari proti Društvu narodov

radi vprašanja narodnih manjšin

BUDIMPESTA, 30. Le s težavo se je posre-čilo na včerajšnji seji parlamenta prepričati, da ni bil sprejet predlog, ki zahteva izstop Madžarske in Društva narodov. Opozicijska poslanka Baros in Pakola sta namreč stavi-la predlog, naj Madžarska z ozirom na to, da Društvo narodov za manjšine sploh ničesar ne stori, izstopi iz Društva narodov. Predlog bi bil v parlamentu brezpogojno sprejet, če ne bi bila vlada pripravila obeh poslancev do tega, da sta formalno umaknila predlog ter spravila predmet v obliki vprašanja na raz-pravo. Ministrski predsednik grof Bethlen je izjavil, da je Društvo narodov sicer pomagala Madžarska na polu finančne obnove, da pa glede manjšin res ni storila ničesar.

Čehoslovaški pristaniški svobodni con

v Hamburgu in Stettinu in Trstu

Čehoslovaška vlada se je pred kratkim obrnila do českih trgovskih in industrijal-nih krogov v vprašanju, naj izrazijo svoje mnenje o potrebi ustanovitve čehoslova-skih svobodnih pristaniških con v Ham-burgu in Stettinu. Po informaciji praške «Tribune» pa izgleda, da ni našlo to vprašanje v omenjenih krogih nobenega po-zitivnega odziva. Interesenti sicer ne zani-kajo važnega pomena svobodnih con za čl. trgovino, ne podajajo pa nikakih na-svetov, kako naj bodo organizirane. Ime-novane ustanove so pozvale vlado, naj jim predloži svoj lastni in konkretni predlog, da se bo mogla ustanovitev takih con pre-tresati in študirati iz vseh možnih vidikov. Trgovski krogi pripominjajo, da bi imela ustanovitev svobodnih pristaniških con kljub mnogim koristim tudi svojo slabo stran. Nemške železnice sicer napenjajo danes vse sile, da bi pritegnile čl. bla-govni promet v smeri Hamburga in Stet-tina in nudijo tarife, ki so zelo v prilog čl. trgovini. Nastaja pa vprašanje, ali bodo nemške železnice tudi pozneje nadaljevale z že začeto tarifno politiko, t. j. ko bi se promet obrnil proti čehoslovaškim svobod-nim conam v imenovanih pristaniških. Drugo vprašanje je, ali bi tudi čehoslo-vaske železnice sledile primeru in uvedle za blago, namenjeno v te cone, specialne tarife, ki bi morale biti nižje od dosedanjih. V obzir je treba vzeti tudi konkurenco, ki jo povzroča že obstoječa jadranska tarifa. Po mnenju trgovskih krogov ni izključeno, da bi ne znala ustanovitev čehoslovaških svobodnih con v pristaniških Hamburga in Stettina povzročiti čl. trgovini zrtrev, ki bi gotovo ne bile malenkostne samo za državo, ampak tudi za privatne interese.

To vprašanje ni brez važnosti tudi za bo-dočnost čehoslovaškega trgovskega pro-meta preko Trsta. Znano pa je, da zavze-ma Čehoslovaška važno mesto v prometu preko našega pristanišča.

DNEVNE VESTI

Priloga jugoslavenskim cerkvenim dostojanstvenikom, ki so šli v Rim

Te dni so odpotovali v Rim zagrebški nadškof dr. Bauer, splitski škof dr. Bonifacij in djakovski škof Aleksandrić. Ti cerkveni dostojanstveniki so odpotovali v Rim neposredno po konferenci katoliškega episkopata v Jugoslaviji, ki se je vršila v Zagrebu. Gotovo so šli v Rim z namenom, da informirajo sv. stolico o cerkvenih razmerah v Jugoslaviji, da povedo svoje mnenje, kako naj se uredi te razmere, posebno pa ob vprašanju konkordata, ki se ima skleniti med Vatikanom in Jugoslavijo.

V posebnem članku, posvečenem temu potovanju visokih cerkvenih dostojanstvenikov, ugotavlja sušaski »Novi list«, da so v Juljski Krajini razmere žalostne tudi v cerkvenem pogledu.

Pisec polaga imenovanim cerkvenim dostojanstvenikom na srce, da opozorijo v Rimu na te žalostne razmere in pa na nevarne posledice takega stanja: na vtis, ki ga napravila v vsem našem narodu. To da je njihova katoliška in narodna dolžnost.

Otvoritev slovenskega zasebnega otroškega vrtca pri Sv. Jakobu

Dne 29. t. m. se je otvoril slovenski otroški vrt pri Sv. Jakobu. Starši, ki so že vpisali svoje otroke, so naprošeni, da jih pripeljejo vsako jutro ob 9. uri. Oni, kateri bi želeli še vpisati, storijo lahko to danes pri vodstvu vrtca od 9.—1. ure proti predložitvi krstnega lista, spričevala o cepitju koz in spričevala, ki dokazuje, da ima otrok zdrave oči.

SPORT

— **Športni odsek M. d. p.** - Trst, Nogometna skupina (I in II) ima danes ob 19.30 svoj redni sestanek. Ker so na dnevnem redu važne točke, naj njih ne odmanja. — Načelnik.

— **M. d. Grad - S. d. Adria** (Prosek). Jutri, 1. nov., ob 3. pop. se sreča na igrišču pri Brščikih I. četa »Grada« v nogom. tekmi s I. četo »Adrije«. Ker se ti dve četi prvi srečata na nogom. polju, obeta biti tekma zanimiva. »Gradaši« naj se snidejo ob 12.30 pri društv. gostilni.

Iz tržaškega življenja

— Borba proti tuznemu trgovanju s kokainom. - Več aretacij. Čeprav si policija na vse načine prizadeva, da bi zatrla tajno trgovanje s kokainom, je še mnogo brezvestnih spekulantov, ki razpečavajo ta peklenski omamlilni prah. Te dni je policija zopet spravila nekatere na varno. Predvčerajšnjim so orožniki aretirali 51-letnega Gvidona Beltrame iz Milana in 60-letnega Pavla Daisel iz Opazije, ki sta imela pri sebi približno pol kilograma kokaina.

— Pri preiskavi v stanovanju 37-letnega Ottona Torea, ki je bil osumljen, da se peča z razpečevanjem kokaina, so policijski agenti predvčerajšnjim iztaknili in zaplenili kakih 100 gramov kokaina. Torea je bil seveda aretiran.

— Tudi neki podanik Nebeskega cesarstva se je moral radi kokaina preseliti v vice v ul. Coroneo. Je to 35-letni Sun - Fochiu - Sum, rodom iz mesta Cefu. V njegovem stanovanju so policijski agenti našli — čeprav jih je bil zvit Kitajec dobro skril — več zavojčkov kokaina in par škatele inozemskih cigaret, sedevca utihotapljenih.

— Dva sleparja pod ključem. Ker sta obdolžena, da sta opeharila nekoga trgovca Iv. Malalan za vagon lesa, vrednega kakih 20.000 lir, sta bila predvčerajšnjim aretirana 35-letni Viljem De Mannici iz Cedada in 40-letni Anton S. iz Postojne. Bila sta odvedena v zapor v ul. Coroneo.

Razprava proti Collarichu

Branitelji so začeli svojo težavno nalogo

Odvetniška neločnost.

Ob otvoritvi večerašnje razprave je predsednik ugotovil, da je pretežna večina braniteljev odsotna, dasi so bili na dnevnem redu obrambni govori. Radi nerazpoloženja je bil odsoten tudi odv. Robba, ki bi bil moral prvi govoriti. Da se izogne odložitvi razprave, je predsednik moral izpremeniti določeni program s tem, da je dal besedo navzočnemu odv. Marottiju, branitelju obtožbenca Terceveha.

Odv. Marotti je predvsem opisal žalostne družinske razmere, v katerih je živel Terceveh. Poudarjal je, da Terceveh ni zaslužil krivda, da je bil primoran krasti, če ni hotel poginiti od lakote. Glede obtožbe »zdrževanja v zločinske namene« je branitelj dokazoval, da je popolnoma neutemeljena, ker da takozvana »tolpa črnih prtov« sploh v resnici nikoli ni obstajala, izjemši v domišljiji Collaricha in nekatere njegovih pajdašev, ki so s tem le varali policijo in jo strašili. Dokazoval je dalje, da proti Tercevehu in nikakih zanesljivih dokazov, posebno z ozirom na delstvo, da je bila glavna priča, ki je pričala obtoževalno zani, obsojena radi obrekovanja. — Izrazil je tudi svoje velike pomisleke o resničnosti izjav priče Elizabete Radolovich, ki je še sedaj zaupnica policije in si kot taka prizadeva, da bi pripomogla do aretacije še prostega Collarichevega pajdaša Collaricha. Po temeljitim izpodbijanju obtožbe podpiranja zločinskih dejanj je branitelj zaključil svoj govor z zahtevu, naj porotniki zanikajo vsa vprašanja glede krivde njegovega varovanja.

Ko je odv. Marotti končal svoj govor, ni bilo razen odv. Cerlenizze še nobenega branitelja v dvorani. Zato je predsednik moral prekiniti razpravo za dobre pol ure, dokler ni končno dospel odv. Benussi, branitelj obtožbenca Bisina in Buttija.

Obtožba »zdrževanja v zločinske namene«.

Odv. Benussi je takoj dobil besedo. Najprej je v glavnih potezih opisal, kako se je Bisin seznanil s Collarichem in kako se je domnil z njim glede roparskega napada na gostinčarstvo Del Monte. Pri tem zločinu pa je Bisin igral postransko vlogo; stal je na preži daleč od gostilne Del Monte in se dejanski ni ude-

ležil napada. Iz tega sledi, da je obtožba glede sokrivde pri umoru proti njemu neutemeljena. Glede obtožbe, tičoč se ropa, je branitelj predlagal, naj porotniki, uvažujoč okoliščine, da je obtožbenec pokazal dobro voljo do poboljšanja, priznajo splošno olajševalne okoliščine.

Kar se tiče obtožbenca Buttija, je odv. Benussi na kratko omenil, da je obtožba glede »zdrževanja v zločinske namene« brez vsake podlage, kar se je itak že dovolj jasno dognalo izkrom razprave.

Preveč pompoznosti...

Nato je dobil besedo odv. Albanese, ki se je najprej opravičil, da ni dobro pripravljen, ker ni pričakoval, da bo prišel tako kmalu na vrsto. Nato je začel svoj obrambni govor v prid obtožbenec Benulicha, Sincinija, Sossicha in Baviere. Dejal je, da je njegova naloga lahka in težka obenem, ker mora izpodbijati dejanja, ki se niso zgodila, to so dejanja, ki slonijo na trli obtožbi »zdrževanja v zločinske namene«. Ironično je primerjal ta proces s pogrebom prvega razreda, pri katerem je treba mnogo ceremonij. Tako je tudi pri tem procesu mnogo nepotrebnih pompoznosti, katerim je krona obtožba, ki se nanaša na delovanje neobstoječe »tolpe črnih prtov«. Razpravljal je podrobno o odnosih, ki so vladali med Collarichem in Sincinijem ter prišel do zaključka, da slednji ni bil član Collaricheve tolpe, ampak zaupnik policije. Nato je govoril s temeljitimi izjavami izpodbijajoč obtožbo, napere proti Benulihu, Sossichu in Baviere in pri tem razpravljajo o vrednosti izjav nekaterih prič, predvsem Radolovicha. Dokazoval je, da sloni obtožba glede podpiranja Collaricha na zelo trhljih temeljih, kajti navsezadnje sta pomagala Collarichu tudi priča Sossicha, ki mu je izprala in obvezala rano, ki jo je zadobil v spopadu z orožniki, in novinar Manzini, ki se je pogostoma sestajal s Collarichem. Tudi mnogo drugih oseb je bilo tu pa tam v stikih s Collarichem. Zakaj pomptakem niso tudi te osebe obdolžene istega zločina, radi katerega se morajo zagovarjati obtožbeni Baviere, Benulich in Sossich? Jasno je torej, da ni bil vsakdo, ki je imel stike s Collarichem, zločinec, sicer bi morala še marsikatera oseba, ki je v tem oziru več zagrešila, na zatožni klopi. Govornik je priznal, da je treba strogo kaznovati krivce, toda sodba ne sme zadeti tudi nedolžnih. Zato je opominjal porotnike, naj sodijo tako, da jih v bodočnosti, če se bodo kdaj spominjali na ta veliki proces, ne bo mučilo kak dvom, da so koga obsodili po nedolžnosti. S temi besedami je odv. Albanese zaključil svoj obrambni govor.

Predsednik je nato priporočil braniteljem, naj bodo točnejši pri razpravah, nakar je zaključil razpravo.

Iz tržaške pokrajine

— **Iz Šempolje.** Pri nas imamo g. učitelja Vlacovicha Istrana, ki zelo pridno skrbi, da se ne poučuje slovenščina v dodatnih urah. Kljub temu da traja šolski pouk že cel mesec in da so vsi starši napravili prijave za pouk slovenščine v dodatnih urah, se g. učitelj nič ne zmeni, da bi se začelo tudi s poučevanjem slovenščine. Ko so mu starši pri vpisovanju otrok prinašali prijave za slovenščino, je kar pihnil od jeze, češ: »Kaj je treba teh kart? Slovenščina se bo poučevala tudi če nebi napravili teh prijav.« Mi pa zahtevamo, gospod učitelj, da se prične pouk slovenščine v dodatnih urah v najkrajšem času, kajti v nasprotnem slučaju bomo prisiljeni napraviti kam drugam potrebne korake. Za danes naj to zadostuje. Če pa ne bo ta opomin nič pomagal, povemo še kaj več, kar bo prav gotovo več zalego. Več prizadetih.

Vesti iz Goriškega

— **Smrtna kosa.** V četrtek je preminula v Pevni pri Gorici po daljši in mučni bolezni gospa Justina Simičič roj. Levpušek. Pogreb blage pokojnice se bo vršil danes ob 4. popoldne, pa ne ob 6. popoldne, kakor je bilo pomotoma objavljeno v večerašnji osmrtnici. Naj v diru počiva!

— **Splošno slov. žen. društvo** v Gorici ima danes, v soboto, dne 31. t. m. ob 3. pop. svojo odborovo sejo namesto v sredo, dne 4. nov. Naprošene so odbornice, tudi one raznih odsekov, da se je točno in polnoštevilno udeleže.

— **Naš Glas** se razprodaja v Gorici v Nar. knjigarni in v Katoliški knjigarni. Istotako ga ima tudi Z. P. D. Izšla je 12. številka s krasno vsebino. Deloma je posvečena ekonomiji dijaštva, deloma prinaša vesti o dijaškem življenju v Jugoslaviji, deloma o beletristiki. Vsebinsko lahko zanima vsakogar.

— **Tolmashko učiteljsko** (Celoleten izid letošnje mature). V juliju: k maturi se je prijavilo 41 kandidatov, od teh je 6 privatistov, 3 repetenti in 33 rednih. Izmed teh je bilo usposobljenih v juliju: rednih 14 (12 deklet in 2 fanta), repetenti vsi 3, od 6. privatistov samo 1. Vrženih je bilo rednih 6 in 4 privatisti, 1 pa se ni zglasil pri maturnih izpiti in je bil zato nekvalificiran. 13 rednih je bilo določenih za oktobrske izpite, in sicer 12 iz dveh predmetov in 1 iz enega. Poleg teh sta se zglasili k oktobrskim izpitom še dve repetentini, ki se v juliju nista zglasili. Izmed teh 15 jih je bilo usposobljenih 8 rednih in 2 repetentini, 5 pa jih je bilo vrženih. Eden izmed teh 5 je zamudil eno nalogo, kot smo že poročali, in mu je bila potem vsa matura razveljavljena.

Skupno je torej dala tolmashko učiteljske 28 novih učnih moči, 15 pa jih je bilo vrženih. Glavno ravnateljstvo prosimo, da nam javi, kaj bo s temi; če jim je namreč dovoljen ponovljajni izpit v juliju l. 1926, ker dijakom ni znano ali veljajo še stari predpisi, tisti, ki so veljali lani oz. letos v oktobru.

— **Nadzorstvo nad spomeniki in starostit.** Nam predlog ministrstva za prosveto sta bila imenovana s kralj. odlokom mons. Castellet in prof. Ivan Cossar za častna nadzornika spomenikov, izkopnin in starostitnosti v goriškem in kanalskem okraju, in sicer za dobo treh let.

— **S trebuhom za kruhom.** Kakor smo že poročali, je bila letošnja letina na Goriškem v splošnem nepovoljna; najbolj pičila pa je bila v naših gorah, kjer radi neprestane deževja večina poljskih pridelkov sploh ni dozorela. Zato je pričelo na Goriškem splošno izseljevanje. V petek popoldne je odšla iz Vidma v Francijo velika skupina naših mož in fantov iz gornje soške doline. Namenjeni so v rudokope v Alzaciji-Loreni, kjer se bodo zarili pod zemljo, da bodo preskrbeli sebi in svojim družinam vsakdanji kruh, katerega jim ni mogla dati letos domača zemlja.

— **Motocikelji in bicikelji.** V četrtek popoldne sta se srečala na cesti proti Ločniku v bližini Trpinove gostilne bicikelji 20-letnega Antona Piska iz Cerovega in motocikelji 66/2555, katerega lastnik je dosedaj še neznan. Cesta je nova in tako prostorna da se na njej lahko srečajo štirje avtomobili, pa ne samo motocikelji in bicikelji. Toda ker je vozil motocikelji po nepravilni strani, je treščil z vso silo v bicikel, katerega je podrl na tla in zagnal daleč v stran, medtem ko je na njem sedeči Pisk zletel najprej v zrak, kotem pa je treščil na tla, kjer je obležal z raznimi poškodbami po celotnem telesu. Na mesto nesreče je bil pozvan »Zeleni križ«, ki je prepeljal Piska v goriško bolnico.

Gospodarstvo.

PLAČILNE BILANCE SREDNJEVROPSKIH DRŽAV.

Spodaj podajam pregled trgovinskih bilanc novih držav, ki ga je izračunal čehoslovski ministerijalni svetnik dr. Karel Uhlig. Pregled je najprej celoleten, v svrhu primerjave pa tudi polleten.

Aktivnost oziroma pasivnost trgovinskih bilanc srednjeevropskih držav.

a) celoletni pregled.		b) polletni pregled.	
Čehoslovaška - Avstrija - Poljska - Madžarska - Rumunija v milijonih dolarjev		1. polletje	
1920	+87	-157	-70
1921	+79	-162	-51
1922	+152	-134	-36
1923	+89	-162	-15
1924	+35	-210	-41
1925	+26	-53	-80

Iz predstoječega pregleda je razvidno, da so preteklega leta imele aktivne trgovinske bilance le Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija. Letos jo je ohranila še samo Čehoslovaška. Avstrija, Poljska in Madžarska izkazujejo za lansko leto in 1. polletje t. l. pasivne trgovinske bilance, toda samo s to razliko, da se bilanci Avstrije in Madžarske stalno zboljšujejo, medtem ko se je pasivnost poljske bilance tako lani kot letos zvišala.

Temelj za ugotovitve plačilne bilance nam daje trgovinska bilanca in na podlagi te ugotavlja dr. Karel Uhlig, da je čehoslovaška plačilna bilanca ako se pomisli na vsakoletni prebitki trgovinske bilance, na denarne pošiljave ameriških izselencev (katere se ceni v zadnjih petih letih na 150 milijonov dolarjev) na dohodke iz tuzskega prometa, blagovnega tranzita in drugega nevidnega izvoza, visoko aktivna. Dr. Uhlig ceni aktivni prebitki cel. plačilne bilance zadnjih petih let na okroglo 300 milijonov dolarjev, ki jih je Čehoslovaška poslovala kot kapital v inozemstvo. Čehoslovaška je sicer še vedno dolžnica, toda izmed nasledstvenih držav gospodari aktivno edino le ona.

Avstrijska plačilna bilanca. Pasivnost avstrijske plačilne bilance se je začela pravzaprav s letom 1920, in je postopoma naraščala ter dosegla svoj višek v letu 1924. Iz blagovne menjave izvira pasivnost se je izravnavala s pomočjo inflacije in potom aktiv iz nevidnega izvoza in deloma s prodajami avstrijskih efektov inozemstvu.

Avstrija je torej morala v pokritje primanjkljaja seči po prodaji svojega premoženja. Verjetno pa je, da se bodo te prodaje radi zniževanja pasivnosti trgovinske bilance, ki jo povzroča dviganje avstrijske produkcije, ki je dosegla že 3/4 svoje predvojne zmoglosti, tudi stalno zmanjševale, ako ne nastopijo kakšne sedaj še nepredvidene težkote za nadaljnje višanje njene produkcije.

V ospredju evropskega zanimanja pa stoji brezdvomno plačilna bilanca poljske države. Kakor razvidimo iz gornjega pregleda, je dosegla pasivnost trgovinske bilance v prvem polletju t. l. vsoto 80 milijonov zlatih dolarjev. Znano je, da je Poljska zelo zadolžena in da se v njej do sedaj ni zadrževal kratkoročni inozemski kapital, ki bi se prilagojeval dnevnim domačim zahtevam, olajševalno nastopal kot protutež napram pasivni trgovinski bilanci in na ta način preprečeval njene vsakokratne škode na emisijsko banko in kredit države. Devizni zaklad in najemanje posojil sta pa edini sredstva, s katerimi se krpa pasivnost poljske plačilne bilance.

Madžarska plačilna bilanca je bila po računih univ. profesorja Fellnerja v letu 1923. izredno pasivna, kar je zakrivila v prvi vrsti pasivna trgovinska bilanca, na drugi strani pa tudi prevelika zadolženost Madžarske v inozemstvu. V letih 1920, in 1921, je izkazovala madžarska trgovinska bilanca letni primanjkljaj v znesku nekaj nad 50 milijonov dolarjev, ki je padel v naslednjem letu z ozirom na množico se inflacijo madžarskega plačilnega sredstva na 43 milijonov. Ta primanjkljaj se je v letu 1923, radi nadaljnje inflacije in pa radi rigorozne omejitve uvoza znižal na 16 milijonov dolarjev, je pa v prihodnjem letu znova porastel za 26 milijonov. V zadnjem času kaže

pasivnost padajočo tendenco in trgovinska bilanca se zboljšuje le radi tega, ker si je madžarsko poljedelstvo opomoglo in ker Madžarska intenzivno stremi po ustanovitvi svoje lastne industrije, predvsem tekstilne. V državo doteka inozemski kapital in vlada štiti domačega z vsemi sredstvi. Na ta način se iz leta v leto zboljšuje gospodarski položaj madžarske države.

Pri presojanju plačilnih bilanc Jugoslavije in Rumunije se moramo naslanjati le na številke trgovinske bilance. Bilanca Jugoslavije pokazuje postopni napredek, medtem ko se je rumunska v tekočem letu poslabšala. Pasivnost rumunske trgovinske bilance je znašala v letu 1920 70 milijonov dolarjev in se je v naslednjem letu znižala na 44 milijonov. Od leta 1922 je bilanca aktivna, in sicer najprej z 12, potem pa z 23 milijoni dolarjev. Lanskega leta se je prebitki vsled slabe žetve znižal na 7 milijonov dolarjev, medtem ko je bila bilanca za preteklo l. polletje t. l. zopet pasivna, in sicer za 1800 milijonov lejev. — Močno pasivna, toda v postopnem bolšanju je jugoslovenska plačilna bilanca. Glavno bazo bilance tvori trgovinska bilanca, katere se je rapidno dvigala. V letu 1921, je znašal primanjkljaj iz trgovinske bilance 39 milijonov dolarjev, v naslednjem letu 38, v letu 1923. je padel na 3 milijone in v lanskem letu je znašal njen prebitki že 17 milijonov dolarjev. Ta napredek v trgovinski bilanci je prišel od izraza v tečaju dinarja, ki izkazuje od leta 1923. do danes 80-odstotni skok. F. C-č.

DAROVİ

U veselim društvu u Bukavcu sjetilo se i naše školske mladeži te se sakupilo kao dar Školskom društvu in Trstu L 30. Srčna hvala! Ugladali se i drugi!

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 30. oktobra Amsterdam od 1010.— do 1025.—
Belgija od 113.— do 115.—; Pariz 106.25 do 106.75
London od 122.20 do 122.40; New York od 25.10 do 25.30; Španija od 355.— do 365.—; Švicarja od 485.— do 489.—; Atene od 32.75 do 33.75; Berlin od 598.— do 606.—; Bukarest od 12.— do 12.50
Praga od 74.60 do 75.10; Ogrska od 0.0348 do 0.0368; Dunaj od —350 do —360; Zagreb od 44.70 do 44.95.

VALUTE:

Trst, 30. oktobra. Avstrijske krona od 0.0345 do 0.0360; dinarji od 44.25 do 44.75; dolarji od 25.10 do 25.25; novi po 20 frankov od 95.— do 99.—; funt sterling od 122.— do 123.35.

MALI OGLASI

POSTREZNICA za sobe od 9. do 13. se išče. Naslov pove upravnistvo. 1545

SLUŽKINJA, večja kuhanja, z dobrimi spričevali se sprejme. Naslov pove upravnistvo. 1546

URADNIK (absolvent trgovaške šole) s prakso, več slovenščine, italijanščine in nemščine išče službo. Ponudbe na goriško upravo. 1547

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

AVTOMOBIL »Peugeot« 10 HP, zadnji model, dvosedeznik, skoraj nov, porabi 5 l benzina na 100 km, se ugodno proda. Agencija Peugeot, Via Udine 6, Trst. 1544

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema noseče, Adele Emerscht-Sbaizero, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, telefon 20-64. 1524

ODPRLA SE JE

--- za moške, dečke in otroke ---

z veliko izbero tu- in inozemskega blaga po konkurenčnih cenah.

Vsako naj obišče našo prodajalno brez obveze za nakup.

C. VISINTIN Via delle Torri 2
IZLOŽBA. 680
IZLOŽBA.

Mama, mamica, zakaj samo enega?

Evo kako sprejme otroci čokoladni bonbon ARRIBA proti glistam in odvajalni bonbon ARRIBA, ki sta izborna in blagodejno zdravila. Kljub takojšnemu učinku sta popolnoma neskodljiva in izborna okusa. Proti glistam v zalogih zavrtkih L 1.—, odvajalni v rudečih zavrtkih 50 cent. Dobivata se v vseh lekarnah.

PODLISTEK

E. PHILIPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thewa
Prevel France Magajna

»Nicesar mu pravzapravi nisem povedala. Omenila sem mu njegovo stanje in ker je še nadalje kazal radovednost, sem ga opozorila, da je proti pravilom etikete izprašati stržnico o njenem bolniku.«

»Zelo diskretno,« je izjavil Jocelyn. »Ze davno sem vedel, da vam tega ne bo treba omenjati, kajti slutil sem natančno, kakšne odgovore boste dali na preradovedna vprašanja. Zdaj pa vam moram vsakogar povedati, zakaj se hoče moj prijatelj Phillips izogniti kolikor mogoče vsakemu vzbujanju pozornosti in radovednosti.«

»Imenujete ga svojega prijatelja in vendar se mu niste približali, odkar smo na morju.«

»In niti se mu ne mislim približati,« je odgovoril. »To je druga točka, o kateri moram govoriti z vami. Morda boste to smatrali za zelo nenavadno, zlasti ker vam ne morem dati pojasnila, a moja želja je, da bi Crawshaw ali katerikoli drugi radovednež nikoli ne izvedel, da sem s Phillipsom znan ali da se zanj zanimam.«

»Stvar je rešena,« je objubila lahkotno. »Jaz nisem niti najmanj radovedna. Razumem popolnoma in moje ustnice so zapечатene.«

Njegov mali smehljaj hvalečnosti je za hip povsem spremenil izraz na njegovem obrazu. Nene oči so postale mehkejšje, ko so se srečale z njegovimi.

»Zdaj pa, prosim, hodite z menoj malo časa,« je prosila, »ter pozabiva na vse te neprijetne zadeve! Doslej ste posvečali jako malo pozornosti meni, a jaz sem vendar računala na vašo družbo. Toliko ste prepotovali, da bi mi bilo lahko, če bi hoteli, moji najzanimivejši tovariši in družabniki.«

Ubojal je takoj in se ji pridružil. Govoril je o potovanju, o sopotnikih in drugih takih malenkostih. Ona je pogostoma skušala obrniti pogovor napram resnejšim stvarim, tudi napram njegovim prejšnjim potovanjem, a on se je čudno vztrajnostno zopet in zopet vračal nazaj k vsakdanjostim. Enkrat se je ustavil na kratko in ga prisilila, da se ozrl k njej.

»Gospod Jocelyn Thewa,« je poželila, »povejte mi, zakaj ravnate z menoj kakor s kakim otrokom?«

Tu je v prvi postal ton njegovega glasu resen.

»Z vami ravnam na edini način, ki mi je mogoče,« je rekel.

Vodil jo je zopet k ograji. Morje se je shladilo in drobne kapljice so letele mimo njiju

POSTELJE NOVE iz finega bukovnega lesa, solidno izdelane, so na prodaj po zmerni ceni. Milivoj Pertot, Bankovlje 665.

KROJACI in trgovci pozor! V lepem kraju Gorenjske (Jugoslavija) se radi boleznih prodaja hiša z dobro vpeljano trgovino in razprodajalnico športnih čepic, obleke in perila po vsej državi trgovina z vsem inventarjem, vzorci in odjemalskimi naslovi vred. Na željo dobi ponudnik natančna pojasnila. Cena je L 75.000. Ponudbe na upravnistvo pod »Lepa bodočnost«. 1544

REVMAČNE bolezni, bolečine v plečih in križu, trganje, se zdravi najbolje z »Revma-zanom« (lekočina ali mazilo). Lekarna v II. Bistriči. 1539

stroji za šivanje in venzenje, origini, nemški. ZALOGA: (379) F. BEDNAR tvrdka ustanovljena 1878. l. Trst, Via Genova 19 Zaloge bombaze za vezenje D.M.C.

KRONE po 2.15

plačuje

ALOJZIJ POUH, Piazza Garibaldi 2
prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

E. TROCCA succ.

Trst, Via dell' Istria (Sv. Jakob blizu cerkve)

Bogata izbira mrtvaških potrebščin. Venci v perlah in porcelanu. Cvetlice umetne in sveže. Fotografije na porcelanu po nizkih cenah. 713

URARNA-ZLATARNA F. BUDA
Trst - Corso Garibaldi 35
(Podružnica Via Scalinata 1)

Kupuje krone, goldinarje, staro zlato, briljante in plačuje po najvišjih cenah. Razpolaga z veliko izbero vseh zlatih predmetov 14 in 18 karatnih, briljantov, dijamantov, srebrnine in ur po najnižjih cenah. (55)

Pravimo Vam samo to:

Predno kupite (48)

Pohišstvo

oglejte si največjo izbero pri

M. STEINER

Via Geppa 15 in 17 Via Geppa 15 in 17